

עפ"ת (תל אביב) 52695-05-24 - מדינת ישראל נ' אושר אלוני

עפ"ת (תל-אביב-יפו) 52695-05-24 - מדינת ישראל נ' אושר אלוני מחוזי תל-אביב-יפו
עפ"ת (תל-אביב-יפו) 52695-05-24
עפ"ת (תל-אביב-יפו) 60385-05-24
מדינת ישראל

נגד

אושר אלוני

ע"י ב"כ עו"ד דמיטרי אניקין

בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו יפו

[13.06.2024]

כבוד השופט עמית רענן בן-יוסף

פסק דין

1. בפני שני ערעורים על גזר דינו של בית המשפט לתעבורה בתל-אביב-יפו (כב' השופטת מיכל דואני בהירוי) (להלן: "בית משפט קמא") מתאריך 9.4.24, לפיו לאחר שהורשע אושר אלוני (להלן: "המערער"), על פי הודאתו ביום 20.3.24 בכתב אישום מתוקן בעבירות: נהיגה ללא רישיון נהיגה, לסוג הרכב, עבירה לפי סעיף 10(א) לפקודת התעבורה (נ"ת) תשכ"א-1961 (להלן: "פקודת התעבורה").
סירוב לבדיקת דם לאיתור אלכוהול - סעיף 39א לפקודת התעבורה.
נהיגה בקלות ראש - עבירה לפי סעיף 62(2) לפקודה עם סעיף 38(2).
סטייה מנתיב נסיעה תוך סיכון התנועה - עבירה לפי תקנה 40(א) לתקנות התעבורה, תשכ"א-1961 (להלן: "תקנות התעבורה").
נהיגה ברכב ללא ביטוח - עבירה על סעיף 2(א) לפקודת ביטוח רכב מנועי התש"ל-1970.
התנהגות הגורמת נזק - עבירה לפי תקנה 21(ב) לתקנות התעבורה.
אי ציות לשוטר במדים - עבירה על תקנה 23(א) לתקנות.
2. בית משפט קמא גזר על המערער את העונשים הבאים:
א. מאסר לריצוי בפועל לתקופה של 6 חודשים, בניכוי ימי מעצרו.
ב. הפעלת מאסר מותנה למשך 6 חודשים של בימ"ש שלום ת"א, תיק 54281-12-21 מיום 27.3.22 לריצוי באופן הבא: 4 חודשים ירוצו במצטבר לעונש המאסר שהושת בתיק זה ו-2 חודשים ירוצו בחופף, סה"כ 10 חודשי מאסר בפועל.
ג. 8 חודשי מאסר וזאת על תנאי למשך 3 שנים. המאסר יחול על עבירות של שכרות כולל סירוב, נהיגה תחת השפעת משקאות משכרים/סמים, נהיגה בזמן פסילה ונהיגה כבלתי מורשה.
ד. 6 חודשי מאסר וזאת על תנאי למשך 3 שנים. המאסר יחול על עבירה של אי ציות להוראות שוטר.

ה. פסילה בפועל מלהחזיק או מלקבל רישיון נהיגה למשך 48 חודשים. הפסילה במצטבר לכל פסילה אחרת.
ו. המערער יפקיד רישיונו במזכירות בית המשפט מיד בתום תקופת מאסרו על מנת שמניין ימי הפסילה יחול.
ז. פסילת רישיון הנהיגה למשך 6 חודשים וזאת על תנאי למשך 3 שנים.
3. עובדות כתב האישום המתוקן שבשלהן נגזר דינו, מהחמורות שבאות בפני בתי המשפט לתעבורה, ולפיהן:
ביום 26.11.23, בשעה 01:55 או בסמוך לכך, נהג המערער ברכב פרטי מסוג מאזדה מ.ר. 4034462 (להלן: "הרכב") בעיר רמת השרון, ברחוב שבטי ישראל מכיוון דרום לכיוון צפון ללא צמיג ימני אחורי.
אותה שעה, במהלך משמרת עמדה ניידת משטרה לבנה עם אורות כחולים דולקים ברחוב הנצח, בסמוך לפארק הנצח ברמת השרון, ובתוכה רס"ל עמית הרשקוביץ ומתנדב נוסף (להלן: "השוטרים").
בשל הליקוי ברכבו של המערער, אשר חלף אותם והמשיך בנסיעתו לכיוון רחוב ביאליק, עלה חשדם של השוטרים כי מדובר באירוע פלילי או אירוע פח"ע והשוטרים החלו בנסיעה רצופה אחרי רכבו של המערער.
המערער המשיך בנסיעתו לכיוון רחוב ביאליק ונעצר בסמוך לצומת עם רחוב הפלמ"ח במפרץ חניה. השוטרים חסמו את רכבו של המערער, רס"ל עמית הרשקוביץ יצא מהניידת לבוש מדי משטרה וצעק לעבר המערער "משטרה תעצור".
המערער, הסתכל על השוטר והחל בנסיעה מסוכנת ברחוב ביאליק לכיוון מערב זאת במטרה להימלט מהמקום. השוטרים החלו במרדף אחרי תוך שהם כוזזים לעברו באמצעות מערכת הכריזה לעצור את רכבו.
אותה שעה, חנה רכב פרטי מסוג יונדאי, מ.ר. 73459201 וכן רכב פרטי מסוג טויוטה מ.ר. 66048902 (להלן: "כלי הרכב המעורבים").
המערער המשיך בנסיעתו על רחוב ביאליק לכיוון מערב במהירות בלתי סבירה, איבד שליטה על רכבו תוך שהוא סוטה ימינה ושמאלה מנתיב נסיעתו, נוסע בנתיב הנגדי, ומסכן את משתמשי הדרך. במהלך נסיעתו סטה המערער ימינה, פגע בכלי הרכב המעורבים שחנו במפרץ חניה ברחוב ביאליק, בצדו הימני של הכביש ונעצר בסמוך לבית מס' 15.
המערער נהג בקלות ראש בכך שנהג ללא צמיג אחורי ימני, במהירות מסוכנת, סטה מנתיב נסיעתו, סיכן את משתמשי הדרך וגרם לתאונת דרכים בה נגרם נזק לרכוש.
כתוצאה מהתאונה נחבל המערער ונזקק לטיפול רפואי וכלי הרכב המעורבים ניזוקו.
בנסיבות המתוארות לעיל, נהג המערער בהיותו שיכור, בכך שסירב לבדיקת דם לתן דגימה לבדיקת אלכוהול ולבדיקת סמים לפי דרישת השוטר, וללא פוליסת ביטוח המכסה נהיגתו.

עוד באותן נסיבות, נהג המערער בהיותו בלתי מורשה לנהיגה.
4. גזר דינו של בית משפט קמא עמד על כך, שמדובר באירוע אחד הכולל שבע עבירות ובשל כך קבע בצדק מתחם בודד, עמד על הערכים החברתיים המוגנים שנפגעו ומידת הפגיעה בהם, ועמד על מדיניות הענישה (לכל העבירות החמורות - בנפרד) כנדרש בסימן א' 1 לפרק ו' לחוק העונשין תשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"), "הבניית שיקול הדעת בענישה, וקבע את מתחם הענישה ההולם לאורם, על עונש מאסר בן חודשים בודדים ועד מאסר העומד על 14 חודשים ופסילה של 24 חודשים עד 3 שנים, לצד פסילה על תנאי מאסר על תנאי וקנס משמעותי (פיסקה 9 לגזר הדין)".

בתוך מתחם הענישה פרט בית המשפט קמא את כלל הנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה, נסיבותיו האישיות משפחתיות, הודאתו וחרטתו על המעשה מחד גיסא, ומאידיך גיסא את עברו הפלילי והתעבורתי. מיקומו של המערער במתחם העונש ההולם נקבע ברף האמצעי - עליון.

בהמשך גזר הדין, נזקק בית משפט קמא לדין, באפשרות או החובה להפעיל את המאסר על תנאי, דחיית בקשת המדינה להפעלת התחייבות על פי סעיף 76 לחוק העונשין וחפיפה חלקית של עונשי המאסר על פי סעיף 58 לחוק העונשין.

5. המדינה (להלן: "המשיבה") הזדרזה והגישה ערעור על גזר הדין של בית משפט קמא ובעקבותיה הגיש המערער את ערעורו.

ערעור המדינה מופנה למתחם הענישה שתחם בית משפט קמא ולרכיב המאסר בפועל שהוטל על המערער בתיק דנן. למרות ברירת המחדל שבהוראת סעיף 58 לחוק העונשין לא עתרה המשיבה, לתקן רכיב זה בגזר הדין. לעמדת המשיבה היה על בית המשפט קמא לקבוע מתחם עונש הולם ברכיב המאסר בפועל, הנע בין 12 חודשי מאסר עד 24 חודשים ובהתאם לכך, על פי קביעתו שלו שיש למקמו בחלקו האמצעי העליון של המתחם ולגזור את דינו של המערער ל-20 חודשי מאסר. בטיעוניה בכתב ובעל פה הצביעה על מדיניות הענישה הנוהגת, לדמיון שבין מעשה העבירה שבגינה נגזר דינו בתיק שבו הוטל עליו עונש המאסר המותנה, לזה שהופעל בתיק שבפנינו. ערעורו של המערער בעיקרו, טענתו בענין הפעלת המאסר המותנה שלשיטת ההגנה אין הוא בר הפעלה. בשולי הערעור (סעיף 6 וסעיפים 44-45) עתרה הסניגוריה להקל בעונש הפסילה שהוטל על המערער בגדרו של גזר הדין.

6. בטיעוני הצדדים ביום 5.6.24 חזרו באי כוחם על טיעוניהם הכתובים. סיגוריו של המערער הוסיפו לטענתם, מסמך מיום 13.5.24 של המשרד לביטחון לאומי המצביע על כך, שנכון ליום 9.5.24 עלתה מצבת הכלואים בבתי הסוהר בלמעלה מ-4,800 כלואים. ההשפעה על תנאי האסירים הפליליים בשל מצב זה, ש-27% מהם מוחזקים בתנאי מחייה שאינם עומדים בתנאי הפעימה הראשונה של החלטת בג"צ 1892/14, המועצה לזכויות האזרח בישראל נ' השר לביטחון פנים (13.6.2017).

7. דיון והכרעה

בראשית, מצאתי לנכון, לדון בערעור המערער, אותו יש לדחות.

כמפורט לעיל, כתב האישום שהוגש בבית משפט קמא, גם לאחר תיקונו ייחס למערער עבירת "סירוב לבדיקת דם לאיתור אלכוהול - סעיף 39 (א) לפקודת התעבורה.

לית מאן דפליג שעסקינן בטעות קשה בניסוח כתב האישום הן בתיאור המילולי של העבירה והן בסימונה המספרי, אך בפרוט העובדות נכתב ובכך הודה המערער "בנסיבות המתוארות לעיל, נהג המערער (המערער-ר.ב.י) בהיותו שיכור...".

מיד בצמוד באותו סעיף עובדתי נאמר "...בכך שסרב לבדיקת דם ליתן דגימה לבדיקת אלכוהול ולבדיקת סמים לפי דרישת שוטר...".

תוספת זו היא רק הוראה ראייתית - סעיף 64ד(א) לפקודת התעבורה קובע חזקה ראייתית ולא מעבר לכך. המהות היא, שהמערער נהג שיכור על פי סעיף 62 (3) לפקודת התעבורה.

8. צדק בית המשפט קמא בגזר הדין בהפעילו את המאסר המותנה ואפנה לע"פ 2352/19 אלדד דנילוב ואח' (15.10.19) פסקה 14.

"הלכת מסילתי, אשר חלה בכגון דא ולפיה אנו פועלים, קבעה מבחן מהותי-ענייני להפעלתו של מאסר על תנאי. מבחן זה נועד לאפשר את הגשמת התכלית ההרתעתית העומדת ביסוד העונש המותנה. בתור שכזה, מתמקד המבחן ביסודות העבירה הנוספת שעבר המערער ובשאלה האם יסודות אלו, כולם או מקצתם, חופפים את כל יסודותיה של עבירת התנאי (להלן: מבחן היסודות). כאשר התשובה לשאלה זאת היא חיובית, ברי הוא כי המערער חזר לסורו וביצע את המעשה האסור הכלול בתנאי, ועל כן יש מקום להפעלת התנאי אף באין זהות טכנית בין שתי העבירות (ראו הלכת מסילתי, עמוד 811; ראו גם: ע"פ 624/75 גלאגל נ' מדינת ישראל, פ"ד ל(2) 222, 224 (1976); ע"פ 1867/00 מדינת ישראל נ' גוטמן, פ"ד נד(3) 145, 150 (2000); וכן ש"ז פלר יסודות בדיני עונשין א 474-475 (1984) (להלן: "פלר").

יתרה מכך, אף בעבירה הנוספת בתיק התנאי (ת"פ 54281-12-21 שלום ת"א-יפו) על פי סעיף 338(א) (1) לחוק העונשין (שבתיק דן - השאיר בית המשפט קמא בצריך עיון) אפנה עוד לפיסקאות 13-14 ע"פ 1894/14 צ'אקול. נ' מדינת ישראל (13.1.2015).

"דין טענת המערער בעניין הפעלת עונש המאסר המותנה להידחות גם היא. הלכה היא כי המבחן להפעלת עונש מאסר על תנאי התלוו כנגד נאשם אינו טכני - פורמלי אלא ענייני-מהותי. דרך כלל, אם התנהגותו הפלילית של נאשם בגינה הוא הורשע מקיימת באורח מהותי ולא דווקא טכני את עיקריה של עבירת התנאי, כי אז יש מקום להפעלת התנאי גם אם אין זהות מוחלטת בין יסודות עבירת התנאי והעבירה הנוספת (ראו: ע"פ 308/06 מדינת ישראל נ' סבן, פסקה 7 (15.5.2006) (להלן: עניין סבן); ע"פ 624/75 גלאגל נ'...."

במקרה שלפנינו, המערער העמיד מספר חיי אדם בסיכון שעה שנכנס לרכבו כשהוא שיכור ועייף. כפי שנפסק בעניין סבן, הגדרת עבירת התנאי כ"עבירת אלימות" היא הגדרה רחבה הכוללת בתוכה כל עבירה שעניינה איסור על פגיעה בחיי אדם (שם, בפסקה 7). כך, בעניין סבן, עבירת סיכון חיי אדם בנתיבי תחבורה, לפי סעיף 232(2) לחוק העונשין נקבעה כעבירת אלימות המפעילה את המאסר המותנה (שם). בענייננו, אמנם מדובר בעבירה שונה, של נהיגה תחת השפעת משקאות משכרים לפי סעיף 62(3) ו-64ב(א)(3)+(4) לפקודה, אשר ביסודותיה הטכניים אינה מגלה יסוד של אלימות, אולם במובנה המהותי משמעותה העמדת חיי אדם בסיכון".

9. לערער המערער באשר לפסילתו מלנהוג די שאפנה לע"פ 7971/23 מג'ד אגבאריה ואח' נ' מדינת ישראל (26.5.24) כנאמר שם:

"כידוע, ערכאת הערעור תתערב בעונש שהוטל על ידי הערכאה הדיונית רק במקרים חריגים, בהם גזר הדין מגלה סטייה ניכרת ממדיניות הענישה הנוהגת או כאשר נפלה טעות מהותית בגזר הדין (ראו מיני רבים: ע"פ 6753/23 נזאר נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (1.4.2024); ע"פ 2090/22 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 9 (29.5.2022)).

10. מנגד, כפי שנאמר באותו פסק דין בפסקה 8 לערעור המדינה בהתאמה לתיק דנן, ענייננו בא בקהלים של אותם מקרים חריגים המצדיקים התערבות של ערכאת הערעור בעונש, הן בשל שגיאה שנפלה בקביעת מתחם הענישה בענייניו של המערער, הן לאור סטייתו הניכרת של עונש המאסר שהוטל, ממדיניות הענישה המחמירה הנוהגת והן בעבירות בהן הורשע המערער.

11. עקרון ההלימה שבסעיף 40 (ב) לחוק העונשין אינו יכול להתיישב עם צבר העבירות החמורות, כפי שפרט בית המשפט קמא בגזר דינו בלשונו שלו:

"מדובר בנסיבות חמורות. המערער בהיותו שיכור, בלתי מורשה לנהיגה ותוך שהוא עושה שימוש ברכב החסר צמיג, ובכך מגדיל עוד יותר את הסיכון לפגיעה ולחוסר שליטה ברכב, בוחר לנוס מהשוטרים, באופן המסכן את השוטרים ואת כלל הציבור. כאמור, רק בנס לא הסתיים האירוע בתוצאה חמורה בהרבה".

פסקה 8 לגזר הדין.

כך גם מדיניות הענישה הראויה שבית משפט קמא הזכיר ע"פ (ת"א) 7200/09 אבו אטילה נ' מדינת ישראל (19.3.09), ואחרת עפ"ת 4685-02-16 מדינת ישראל נ' חנן עמר (31.3.2016), 10116/16 מוחמד דסוקי נ' מדינת ישראל (24.1.2017). אכן הדין עם המדינה והיה מקום לקבוע מתחם ענישה הולם בין 12 עד 24 חודשי מאסר בפועל בתיק נשוא הערעורים.

12. עד כאן למעשה ובאשר לעושה, עסקינן במערער ששוחרר ממאסרים ביום 1.9.2023 ועבר את העבירות שבתיק דנן ביום 26.11.23, שלחובתו מאסר מותנה בתיק דומה, בנוסף לעבירות תעבורה אחרות והרשעות פליליות (שאינן תעבורתיות) (סעיף 40. י"א (11) לחוק העונשין).

13. אכן כפי שקבע בית משפט קמא (סעיף 11 לגזר הדין) באשר לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה, יש לשקול לזכותו במידת מה, את הודייתו, הפגיעה במשפחתו (לו ולבת זוגו תינוק כבן חודש) ובדין קבע בית משפט קמא, כי יש למקם עם עונשו ברף האמצעי-עליון של המתחם.

14. ממושכלות ראשונים שאין ערכאת הערעור ממצה את חומרת העונש (ע"פ 3124/18 פלוני נ' מדינת ישראל) (14.8.2019) גם לקושי הנוכחי בתנאי המאסר, יש ליתן את הדעת.

משכך נקבע מתחם הענישה ההולם לעונש המאסר בפועל בין 10 חודשי מאסר עד 20 חודשים ולכן יתוקן גזר דינו של בית משפט קמא בכך שיוטלו עליו 16 חודשי מאסר בפועל בתיק דנן בצרוף המאסר המותנה שהופעל בחלקו ובכך ירצה המערער 20 חודשי מאסר בפועל מיום מעצרו.

יתר רכבי גזר הדין של בית משפט קמא יישארו על כנם.

ניתן היום, ז' בסיון התשפ"ד 13 ב13 יוני 2024, במעמד הצדדים.